СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 9. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 13 січня 1933. VOL. XLI. No. 9. Jersey City, N. J., Friday, January 13, 1933. THREE CENTS.

ІНЖИНІРИ ЗА 30-ГОДИННИЙ ТИЖДЕНЬ ПРАЦІ

ВАШИНҐТОН.—Гаймен Арон заявився від імени великого числа інжинірських організацій перед сенатським судейським підкомітетом за те, щоби конґрес увів законною дорогою 30-годинний тиждень праці. Така зміна здержить нужду і руїну теперішньої цивілізації. Це буде, казав Арон, дійсна конструктивна робота в змаганню до ліквідації безробіття.

ХОЧА ЧАСИ ЛИХІ, ЖЕРТВУЮТЬ СОТКИ МІЛІОНІВ.

НЮ ЙОРК.. — Статистика виказує, що мешканці пятьох міст, а то Ню Йорку, Шікаґо, Филаделфії, Балтімор, Вашинґтон і Бостон, жертвували в 1932 р. на ріжні добродійні та освітні цили $176,-008,914.

ЗМАЛЬОВУЄ ОБРАЗ СУЧАСНОЇ НУЖДИ.

НЮ ЙОРК — Міліонерка місіс Огуст Белмонт, котра стоїть на чолі жіночої організації, що збирає фонди на допомогу безробітним, закликала через радіо до дальшої допомоги. А разом з тим оповідала про нужду, яка обхопила безробітне населення. Вона каже, що переглянула звіти, в яких змальовано положення 48,000 безробітних чоловіків і жінок у Ню Йорку. І набрала переконання, що ще ніколи не було такої нужди як тепер. Тому саме треба тепер якнайбільшої допомоги. А як вона не прийде, то порозлітаються сотки родин. Чоловіки покинуть жінок і дітей. Мораль ще більше потерпить. Люди вже тепер не їдять і по два дні, бо те, що дістають, відступають дітям.

ГУВЕР ЗА РЕВІЗІЮ ЗАКОНІВ ПРО БАНКРОТСТВО.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер віднісся до конгресу з домаганням перевести негайно зміни в законодавстві щодо банкротства. Річ про те, щоб уможливити корпораціям і приватним особам, які попали в банкротство, дійти самим до порозуміння з вірителями. А це спинить у багатьох випадках надзвичайно погубну для вірителів і довжників ліквідацію ріжних підприємств.

ЗГАДУЮТЬ ПРО ОШУКАНСТВА КРІҐЕРА.

ВАШИНҐТОН. — Перед сенатським комітетом зізнавав рахунковий контрольор А. Д. Бірнінґ, котрий перший попав на ошуста ославленого Івара Кріґера, що покінчив у Парижі самогубством, натягнувши банки й інвесторів на сотки міліонів долярів.

Бірнінґ назвав Кріґера „надзлодієм", котрий підробляв бонди і поповнював ріжні ошуства в тім часі, коли йому всі довіряли і позичали десятки, а то й сотки міліонів. Як тільки Бірнінґ притиснув Кріґера в справі німецьких бондів на суму $50,000,-000, він пізнав, що вже попали на слід його ошуств. Тоді він застрілився.

ПЕРЕРОБЛЮЮТЬ ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ЛІПШЕ ПИВО.

ВАШИНҐТОН. — Законопроєкт у справі 3.2-процентового пива переробляють у сенаті так, щоби не було ніякої колізії з конституцією. В той спосіб змінений проєкт перейде вже певно в обидвох палатах конґресу.

ПОТОНУЛИ 11 МОРЯКІВ.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС. — На Тихім океані сильні бурениї ушкодили багато кораблів. На воєнних кораблях пропали підчас служби 11 моряків. Кажуть, що вони потонули.

ЄЗУЇТ ПРО ПЕРШУ ЕНЕРҐІЮ.

ПАСАДЕНА (Каліфорнія). — Д-р Алберт Айнштайн, відомий зі своєї славної теорії про релятивність, прислухувався викладови ігумена Ле Метр, єзуїта і професора Лювенського університету, який викладав про те, що світ зачав повставати тому яких 10,000,000,000 років, та що перша енергія, з якої почав повставати всесвіт, знаходилася в космічних проміннях.

Айнштайнови ця теорія дуже припала до вподоби.

ЗАВОДЯТЬ ЩЕ ГОСТРІШУ ЦЕНЗУРУ НА КУБІ.

ГАВАНА. — Вийшов наказ, яким поручено всім тим, що торгують чужинецькими ґазетами, предкладати копії тих ґазет військовій головній кватирі до перегляду, чи в них не знаходиться нічого такого, що критикує теперішню владу Куби. Йде тут головно про часописи зі Злучених Держав, які часто виступають проти режиму президента Мачади.

Якщо цензура знайде в тих ґазетах такі статті, то не дадуть дозволу на розпродаж цеї ґазети на Кубі.

ДВА ВБИТІ ЧЕРЕЗ ПСА.

ЛІНЧБУРҐ (Вірджінія). — Дві партії вибралися на лови на ведмеді разом з псами. Один ловець постріли пса з другої партії. З того прийшло до суперечки, яка скінчилася стріляниною, наслідком якої було двох убитих, а двох тяжко ранених вивезено до шпиталю. Ті, що є в шпиталі, якби видоровили, відповідатимуть перед судом за вбивство.

ПАМЯТАЙМО, ЩО РІЗДВЯНУ КОЛЯДУ ПРИЗНАЧУЄМО ЗАВЖДИ НА РІДНУ ШКОЛУ В СТАРІМ КРАЮ

ЖЕРТВИ СЛАТИ НА ТАКУ АДРЕСУ:

„OBYEDNANYE"

P. O. Box 122. Hudson Termirnal, New York, N. Y.

УКРАЇНСЬКА ПРОГРАМА НА РАДІО.

Український Хор при церкві Пр. Діви Марії в Мекаду, Па., буде співати кол́яди в неділю 15. січня ц. р. від години 11 до 11.30 ввечір зі стації WAZL Газлетон, Па.

НОВИЙ ВОЛОДАР АННАМУ.

Аннам має нового імператора. Ця країна між Кохінхіною і Тонкіном є під французьким протекторатом. Новий її імператор 19-літній молодець, що недавно приїхав з Парижа. Зветься він Бао Даі і мешкає в Гюе, над рікою, що має поетичну назву „ріка пахощів". На дворці ждали на нього рідні достойники і привитали його як „всевладного володаря, батька та маму в одній особі". Відтак промовляв французький генерал - губернатор Пер Паскіє, що є фактичним володарем цієї країни. Бао Даі мусів годинами сидіти непорушно на престолі зі скиптром, заки перед ним перейде довжезна кольона мандаринів із чолобитнею. Двірська етикета та королівська традиція в Аннамі — давнє китайська, сувора. Його нарід не сміє його бачити. Молодий імператор мусить жити парисьскими споминами. У Парижі його виховували від 9 року життя і там навчили його всього того, що розсіває нудьгу: їзди верхом, гри в ситківку, пінґ-понґ та на грамофоні. Бао Даі привіз в Аннам величезну збірку грамофонових плит. Він знає теж кілька европейських мов, якщо хотів би читати книжки. Аннамська традиція каже, що ніодно людське око не може зупинитись на імператорі і ніодна жінка не може ввійти до престольної салі.

ДИТИНА ДІРІҐЕНТОМ.

Тепер в Італії виступає з концертом 9-літній хлопець, Брунето Ґроссато. Досі рідкі були випадки, щоб у дитячому віці музики орієнтувались у складній орхестровій партитурі. Ґроссато орієнтується в ній прегарно. Він проводить орхестрою, що виконує такий важкий твір як Ваґнера „Майстерзінґер". Старі члени орхестри всміхаються скептично і не вірять у можливість такого таланту. Але дітвак хапає за діріґентську палочку, вдаряє нею у пульт, питається енерґійно „Чи все готове?" і відразу входить у партитуру як старий дірігент. Можна собі уявити захоплення Італійців такою чудесною дитиною.

ЗВІЛЬНЯЮТЬ УКРАЇНЦІВ З ПОСАД.

В луцькому повітовому соймику звільнено з посад на емеритуру службовиків — Українців Д. Шульгу, Є. Марковського і Карасюка, які працювали в соймику майже від самого початку польської влади. Нема сумніву, що ці звільнення мають характер політичний, бо на місце цих Українців будуть призначені, як уже нераз бувало, Поляки.

ТЕРЕСА НОЙМАН ВІДМОВИЛА ДОМАГАННЯМ ЕПИСКОПІВ.

Епископи Німеччини зажадали, щоби відому стигматичку з Кенерсройт відвести на клініку задля лікарських оглядин. Але Тереса Нойман відмовила домаганням епископів, мотивуючи свою відмову тим, що так велить їй поступити „внутрішній голос", якого вона виключно й завжди слухає.

ТРАҐІЧНИЙ КІНЕЦЬ КООПЕРАТИВНОГО ЗЛОДІЯ.

В Осталовичах, пов. Перемишляни, нічю з 3-го на 4-го листопада запримітив зять гайового Гвоздика зі свого обійстя, що 4 підозрілі типи майстрували щось коло замку кооперативи. Вернувся зараз до хати, збудив свого тестя та з рушницею оба вийшли наполохати тих осібняків. Коли з віддалі яких 40 метрів запитав гайовий, хто там є, тоді два осібняки кинулися з другами на гайового та його зятя. Гайовий для пострашу вистрілив понад голови злодіїв, але тому, що кооператива стоїть на горбку, стрільно з рушниці влучило одного з тих, що майстрував коло замку кооперативи. На голос вистрілу всі три злодії повтікали, а пострілений до двох годин помер. Правдоподібно і другий злодій був пострілений, бо за селом знайдено сліди крови. Виявилося, що убитим вломником до кооперативи є відомий злодій Михайло Стасів, званий Марком, котрий був уже кілька разів караний за крадіжі. Убитий оставив жінку і кількоро малих дітей. Така доля стрінула злодія, що хотів знищити спільне майно всіх громадян села Осталович.

ВІЙТИ ПОКАЗУЮТЬ РОГИ.

Війт у Стриганцях, пов. Товмач, не хотів підписувати громадянам шкільних деклярацій і побіг на постерунок питатися, що має робити. Постерунок сконфіскував усі декларації й виарештував цілий плебісцитовий комітет. По однодневнім передержанню випущено усіх комітетових на волю. Громадяни телефонували до староства в Товмачі й староство відповіло, що війт мусить підписати деклярації, одначе війт дальше не хоче підписати. — „Гарного" війта маємо також громадяни Боднарова. Їхній війт, Михайло Дрогомирецький, не хоче потверджувати громадянам шкільних деклярацій і посилає родичів за посвідкою до директорки школи, чи дитина дійсно ходить до школи. Управителька школи відраджує родичам підписувати деклярації за українську мову навчання.

СМЕРТЬ БЕЗДОМНИХ У ПОЛУМІНІ.

На одному з передмість Праги згорів великий стіжок соломи. В попелі знайдено кости кільканацятьох осіб, правдоподібно бездомних, що спали в тому стіжку.

МОСКВОФІЛЬСЬКА НЕКУЛЬТУРНІСТЬ.

Дня 1. грудня м. р. гостювала в Жовкві придніпрянська капеля „Дніпро". Першого дня публика сяк-так дописала. Другого дня вплинуло до каси всього 6 зол. Нічого дивного, що члени хору, маючи таку „велику" касу, примирались голодом. Тому першого дня в часі хорових продукцій один з членів зімлів — як виявилося, з голоду, бо не їв цілу добу. З Жовкви виїхала капеля до Куликова. Однак місцеві москвофіли не відступили їм салі й голодні хористи відїхали прибиті й пригноблені до Жовтанців, щоби знову співати з пустим жолудком.

ПЛАТНЯ ПРЕЗИДЕНТА ПОЛЬСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.

В буджетовій комісії польського сойму обговорювано буджет президента держави. Президент дістає річної платні 255,000 зол. і 60,000 зол. на диспозиційний фонд. В тій справі промовляв посол Дібуа (ППС), який сказав, що президент Німеччини бере всього 37,000 марок річно. Він наріка, що репрезентаційний фонд президента в порівнанні з 1925-тим роком збільшився на 100 відсотків, та що президент Польщі має більше особових самоходів, ніж президент Злучених Держав. Казав також, що боротьба ББ з парляментарною демократією почалася в імя скріплення влади голови держави, але не принесла успіхів в тому напрямі.

ІНСТИТУТ ДЛЯ ДОСЛІДЖУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ СПРАВ У БУКАРЕШТІ.

Гурт визначних румунських політиків, учених і письменників постановив оснувати в Букарешті Інститут для досліджування українських справ. Метою інституту має бути збирання наукових матеріялів і уладжування відчитів про культурне, господарське й політичне життя України та про значіння її незалежности для міжнародньої політики. Генеральним секретарем організаційного комітету вибрали Ґраціона (проурядова партія), одного із впливових членів румунського парляменту. До організаційного комітету ввійшли далі професор університету Рале, що рівночасно є віцепрезидентом парляменту, та професор Міґедінс.

ВЕЛИКАНСЬКИЙ СКАРБ ВІДНАЙШЛИ В СЕРЕДНІЙ АФРИЦІ.

Африканський дослідник Франк Гейтон віднайшов в одній печері в горах середньої Африки неоцінений скарб, зложений з рубінів, діямантів та великої скількости золота. Цей скарб сотками літ лежав у цій печері. Вчені догадуються, що це є частина скарбу легендарної королеви Саби, яка, як подають перекази, гостила на своєму дворі короля Соломона.

ХВИЛЯ РЕВІЗІЙ ТА АРЕШТІВ УКРАЇНЦІВ ПІД ПОЛЬЩЕЮ ДАЛІ ЗАЛИВАЄ

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Хвиля чергових ревізій та арештів Українців під Польщею знову бурхливо покотилася по всіх землях Західньої України. На саме латинське Різдво у Львові поліція знову перевела масові ревізії та арешти серед українських студентів. По звільненню деяких студентів, після переслухання їх на поліції, арештованими лишилися: Янів, Штикало, Малюца, Матла, Рудакевич та інші.

У ночі з 26 на 27 грудня у Винниках поліція арештувала: о. крилошанина Гірняка, д-ра Евгена Щуровського, д-ра Ярослава Левицького, Вол. Врецьону, Степана Копача, Я. Кульчицького та Я. Домазара. В ночі з 22 на 23 грудня м. р. поліція перевела ревізії в Тернополі в студентів: К. Мариняка, Ф. Кордуби, П. Джуса, В. Вацика й М. Зубика. Всіх їх арештовано. Передтим поліція перевела ревізію в домівках товариства „Поділля" й „Сокіл". Цілий день 23 грудня поліція переслухувала особи, які вона арештувала підчас ревізії в цих товариствах. Ревізію в тих домівках переведено без наказу судової влади. Поліція не хоче приймати й передавати для арештованих поживи, яку їм приносять з дому.

В Бережанах поліція перевела ревізії в ночі з 22 на 23 грудня й арештувала: П. Сагайдачного, Б. Бородайка, Л. Бородайка, О. Ставничого, М. Ставничого, Я. Йонака, Е. Йонака, В. Рижевського, Р. Рижевського, Б. Старуха й М. Бідулу. За причину арештів поліція подала підозріння, що арештовані особи розповсюднювали летючки ОУН. Ревізії й арештування переведено теж у Раю, в Лісниках, в Потуторах та в інших громадах бережанського повіту. Таксамо ревізії переведено в Радехівщині, Дрогобиччині, Стрийщині, Самбірщині та в інших повітах. Докладних відомостей про арештованих нема.

В звязку з тим, що 1 грудня 1932 року хтось намалював тризуб на будинку школи в Липиці Горішній, арештовано склепаря кооператора, Василя Бика. В рогатинській слідчій тюрмі тепер перебувають такі арештовані студенти: П. Онуфрик, М. Лялька та сільські хлопці: М. Пилипів, Ю. Заставний, А. Тернівський, М. Бойко, Я. Васьків, М. Музичка та І. Луців. Більшість арештованих сидить довгий час у вязницях без предложення їм причин арешту й без якогонебудь обвинувачення. Майже всі українські культурні та економічні установи все наражені на поліційні ревізії та на арештування їх активних членів.

КІНЕЦЬ ШКІЛЬНОГО ПЛЕБІСЦИТУ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Рідна Школа вислала до польського уряду чверть міліона деклярацій українських родин, які домагаються від уряду української школи для своїх дітей. У 1925 році таких деклярацій було вислано до Варшави 200,000. Отже за сім років прибули ще 50,000 українських родин, які домагаються для своїх дітей школи в рідній мові.

Не зважаючи на всі старання польської влади та ріжних прислужників Польщі, що перешкаджали плебісцитови й безпеечно в багатьох випадках перешкодили Українцям підписувати свої справедливі домагання, всеж треба вважати, що останній плебісцит пройшов для Українців з успіхом. Домагання школи в українській мові збільшилися не лише в Галичині, але й на Волині, Холмщині, Підляшу, й Поліссю.

РОЗСТРІЛЮЮТЬ ГОЛОДНИХ ЛЮДЕЙ.

МОСКВА (СССР). — Управителя харчового складу та трох службовців розстріляно за те, що вони „крали" зі складу повидло. Крім того трох службовців вислано на Сибір, а два інші мають відбути трирічну вязничну кару.

ЧОТИРИ ЯПОНСЬКІ АРМІЇ НАСТУПАЮТЬ НА ДЖЕГОЛ.

ПЕКІН (Китай). — Десять тисяч японських жовнірів наступають з чотирох напрямків на столицю провінції Джеґол, місто Джеґол. Не зважаючи на великі морози, японська армія наступає з успіхом.

Китайці починають збирати війська зі сторони Тянтзіну, щоб ударити в ліве крило Японців. Треба сподіватися великих кривавих боїв.

ЯПОНЦІ ОБУРЕНІ ЗАЯВОЮ СТАЛІНА.

ТОКІО (Японія). — На зїзді комуністичної партії Сталін заявив, що радянська Росія спинила була розбудову індустрії відповідно до плянів пятилітки, бо їй довелося готовитись до війни на Далекому Сході. Ця заява обурила членів японського уряду й політиків, бо вони розуміють це так, що Москва, балакаючи з Японією про підписання пакту про ненападення, сама готовилася до війни.

Відповідальні японські чинники кажуть, що тепер не може бути й мови про ґарантійний договір з Москвою, яка замісць розбудови промислу перевела пляни воєнної пятилітки.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ГАВТОН ПРО ВІДНОСИНИ АМЕРИКИ ДО ЕВРОПИ

Аленсон Гавтон, бувший американський амбасадор до Німеччини і Великої Британії, говорив у політичній школі „Віменс Нешенел Ріпобликен Клоб" про потребу зміни поглядів Америки на відносини в Европі.

Він підкреслив, що нерозумним є той погляд, котрий ділить европейські народи на „добрі" і „злі". Бо практика останніх років виказує, що бувші „добрі" народи стали „злими", а вчорашні „злі" стали тепер „добрими". Під тим він розуміє в першу чергу Францію, задля якої пішла Америка у світову війну, щоби здавити німецький імперіялізм, а яка тепер зволікає зі сплачуванням воєнних довгів Америці. А далі Німеччину, бувшого ворога, з яким є тепер Америка в як найкращих відносинах.

Далі нерозумним є глядіти на політичну ситуацію в Европі як на постійну, як на подібну, до тої, яка повстала була в Злучених Державах по горожанській війні. Бо це було би, каже Гавтон, дуже а дуже далеким від дійсної правди. І тому годі заключати з того, що по світовій війні Франція обняла провід в Европі, що так буде вічно. Бо ціла історія Европи є нічим іншим, а тільки одною великою історією політичних змін. Французько-пруська війна видвигнула в Европі Німеччину на перше місце, а світова війна повалила Німеччину, а віддала провід у руки Франції.

Треба знати, казав далі Гавтон, що теперішня Европа є вдержувана мілітарною силою, і як би не та сила, то Европа приняла би інший вигляд.

І не треба забувати, казав Гавтон, що до війни цлові барієри виносили в Европі 5,000 миль, а тепер довгі 12,000 миль. До війни було 17 валют, а тепер є їх 28. І вже з того видно, як важко договоритися тим державам в економічних справах.

Ситуація в Европі дуже напружена. Повстають два великі угруповання держав. Заключаються щораз нові державні союзи. А все те готово довести до нового воєнного конфлікту. І про це повинна Америка знати і до цього заздалегідь готовитися. Бо знову прийде хвиля, як підчас світової війни, коли Америці прийдеться рішати: держатися осторонь, чи вмішатися в европейський конфлікт.

З цілої промови Гавтона, доброго знавця европейських відносин, виходило, що такі відносини, які тепер панують в Европі, не можуть довго вдержатися. Мусить прийти до змін, і то правдоподібно таки шляхом нової війни.

І. С.

ЧИСТКА КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ.

—o—

Комуністична партія в Радянськім Союзі — це єдина леґальна й державна партія. Хто не комуніст, той мусить бути „безпартійним". Один з провідників російської комуністичної партії — Бухарін — сказав перед кількома роками закордонним журналістам, що в Радянськім Союзі також можуть бути інші політичні партії. Але ріжниця від інших країн (окрім фашистівської Італії) в тому, що поки комуністична партія править державою, всі інші партії мусять сидіти в тюрмі.

В недиктаторських країнах політичні партії виявляють інтереси ріжних суспільних груп. **В Радянському Союзі комуністична партія відповідає й говорить за всіх і від імени всіх, хоч її на це ніхто не вповажнював — ні селяни, ні робітники.** Однак настрої мас, їх інтереси й бажання тиснуть і на комуністів. Не один з них бачить, до чого довела народні маси Сталінова „пятирічка". Не всім комуністам живеться так солодко, як найвищим комісарам у Москві.

„Чистку" в комуністичній партії роблено вже багато разів. Найбільшу чистку зробив Ленін 1921 року, коли завів НЕП (нову економічну політику).

Проти НЕП-у були так звані ліві комуністи, бо боялися, що часткове відновлення приватного капіталізму зруйнує диктатуру большевицької партії. Оттоді не одного з цих „горячих голов" викинули з комуністичної партії.

Чим пояснити теперішню чистку комуністичної партії? Проти кого вона спрямована? Як і чистка 1921 року, сьогорічня чистка має причини в **неуспіхах комуністичної партії,** в невдачі плянів диктатора Сталіна. Ленін, побачивши, що в напівдикій країні соціялізму не збудуєш, повернув до капіталізму, як він казав, „насправжки й надовго". Незгідних з його політикою просто викинув із партії. Оживлення торговлі, хліборобства й промислу в добі НЕП-у показало, що Ленін бачив і знав, чого хоче.

Сталін теж бачить, що його пляни майже цілком зруйновані. Він чує, як проти його політики протестують робітники й селяни та навіть самі комуністи. Але Сталін не хоче міняти своєї політики. Він хоче довести „пятирічку" до побідного кінця. В 1921 році були виключені з партії ті комуністи, що не хотіли приватного капіталізму. Тепер Сталін виключає тих, що хотілиб дати волю приватній ініціятиві, бо бачать кругом себе голод і смерть.

Ленін виключив з партії всяких зайдиголов, що їм море по коліна, тих, які готові були йти війною на ввесь світ, але не були здатні до реальної буденної, так званої „дрібної чорної праці". **Сталін „вичищує" з партії тих комуністів, які знають життя, розуміють обставини** і, головне, **мають ще в собі трохи людського чуття до страждань голодних робітників і селян,** побитих „пятилітньою" недолею.

Перемагає не реальна політика, а фантастичні, божевільні пляни — за всяку ціну довести пятирічку до кінця з її колективізацією та індустріялізацією. Саме на тих комуністів, що мають прихильність у масах, найбільше нападає комуністична преса. Большевицькі ґазети пишуть про те, що треба вичистити з партії „нетвердих комуністів, які своїм ганебним хитанням улекшують підривну роботу клясового ворога". Ці „хитання" виявляються в тім, що, наприклад, один комуніст на Північному Кавказі назвав заяви про „куркулівський саботаж" вигадкою й сказав, що тих селян, які зробили переступ, не треба суворо судити. Проти таких комуністів з найбільшою лютю визвірився московський центральний комітет. Про таких пишеться, що вони зовсім не комуністи, а **по суті вороги партії і пролетарської держави.** — („Соціялістіческоє Зємлєдєліє", 14 грудня 1932 р.).

Чистка компартії, яку тепер узявся перевести Сталін, є одним з найнебезпечніших експериментів комуністичної диктатури. Коли Ленін виключав людей з партії, то вони мали змогу жити на світі, у них не відбирали куска хліба, не нищили їх фізично. Тепер диктатура в Радянському Союзі зробила великий „поступ". „Винищений" комуніст — це людина, якої всі цураються, як зачумленого. Та й сам Сталін не дозволить вигнаним з партії вільно ходити, а пішле таких „ворогів партії" десь на Соловецькі острови, або і в дальші місця.

Чи знайдеться сила й можність у цих „нетвердих комуністів" зорґанізуватися і відбити удар сокири, що висить над їх головами?

З історії великої французької революції ми знаємо, як страх перед ґільотиною диктатора Робеспєрра зеднав був 1793 року правих і лівих його противників, що післали його разом під катівську машину.

І тепер Сталінова сокира загрожує й правим і лівим комуністам. Невже й тепер виявиться тільки оте препрославлене російське „довготерпіння", на якім довгі століття держалася влада самодержавних царів у Росії?

СВЯТО ПЛАСТОВОЇ ПРАЦІ НА ЧУЖИНІ.

—o—

Зїзд наспів непомітно. Праця в Команді СУПЕ (Союз Українських Пластунів на Еміґрації) з осени йшла жваво, без перерви. Кожний тиждень приносив щось нове. Малі сили неповної Команди не мали навіть коли як слід готуватися до Зїзду. Заповідався він зовсім скромно. Проте Зїзд, хоч і чисто діловий, обернувся в якесь справді святочне засідання, й ввесь той день у СУПЕ випав наче свято. Свято пластової праці на чужині. Учасників було багато — більше, ніж сподівались. Прибули заступники орґанізацій. Були приїзжі гості, і навіть здалека. Містостароста Чеського Союзу Скавтів ґен. В. Клецанда особисто прибув привитати Зїзд. Були привіти й від інших чужинців. Зїзд імпонував своєю орґанізованістю, дисципліною. Загальне зацікавлення всіх присутніх, близька участь старшого громадянства з гуртків Приятелів Пласту, дух довіря, єдности, одностайности, що панували на Зїзді, справляли на всіх гарне враження.

Докладний звіт про діяльність СУПЕ показав усім, скільки ріжної праці навіть за такий короткий час, без готових засобів, серед усяких перешкод, може зробити гуртом зорґанізована, свідома молодь. Звіт виявив також, що працю в СУПЕ провадить не сама тільки Команда, а багато пластової молоді та прихильників пласту з старшого громадянства в ріжних країнах. Пласт ще більше виріс за цей рік. Всі бачили, що це жива, здорова справа, що росте навіть на чужині — в нездорових обставинах еміґрації, і ще й сама впливає до певної міри на їх оздоровлення.

Цю силу дає Пластові — Пластовий Закон, глибокий внутрішній звязок з Рідним Краєм і праця для рідного народу в усяких обставинах.

Це та сила, що так близько єднає молодих і старих пластових робітників і що єднає також пластове братерство з чужими та зеднує йому й серед чужинців прихильність та підтримку.

СУПЕ добре свідомий того, які великі загально-національні цінности дав Україні Укр. Пластовий Улад, і як ці дорогі надбання перших працьовників і прихильників Пласту на нашій землі треба шанувати, берегти, збільшувати — перетворювати в нові надбання нації для її щастя й визволення.

Команда СУПЕ звернулася до української молоді й до Пластунів з такими словами:

„Коли ти любиш свого батька й матір і хочеш зробити їм щось дуже приємне, гарне, якусь велику радість, — то що ти можеш зробити для них більше, ніж те, щоб вони мали радість **з тебе самого?**

„Коли ти любиш Рідний Край, і свій нарід, то що ти можеш зробити більше для них, як те, щоб самого себе зробити таким, щоб Рідний Край був гордий з тебе, щоб тішився з твоєї праці, розуму, свідомости, щирости, відданости, відваги, доброї вдачі?

„Шлях для цього перед кожним пластуном і перед кожною пластункою отвертий, простий — Пластовий Закон. Іди за ним!"

Командант.

НОВИЙ КРАЄВИЙ ЖУРНАЛ „ВІСТНИК".

Ґрупа співробітників припиненого „Літ. Наук. Вістника" з головним редактором д-ром **Дмитром Донцовом** — приступила до видання **нового журналу — „Вістник"** (Львів, Чарнецького 3/6), якого перше число вже вийшло з таким змістом: **Д. Донцов** — Совітська Молодь і ми; **К. Мирський** — З ґалерії фінансових „ґеніїв"; **Д. Д.** — Його Милість Іван Мазепа, гетьман; **О. В.** — Зміни на світовій шахівниці; **А. Сюарез** — За і проти Ґанді; **Б. Галайчук** — Культура низів чи культура верхів? **Огляд** наукової діяльности українських учених, **белетристика** оригінальна і перекладна і багатий **бібліоґрафічний** відділ доповняють книжку. Ціна „Вістника", на рік 4 амер. домяри, на півроку 2 амер. доляри. Висилати на адресу. **Львів, Чарнецького ч. 3/6.**

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

А. С., Йонґставн, О. — Вашого вірша ми не помістили тому, що він не має ніякої вартости.

М. Ш., Клівленд, О. — Подайте, яку суму вислано на читальню в краю, тоді можна буде помістити згадку про концерт в рубриці „Як ми помагаємо Рідному Краєви".

Жінка ввійшла в хату саме в тій хвилині, як її чоловік цілував наймичку.

— Чоловіче, — кричить до нього жінка — чи я принесла тобі віно, чи ця дівчина?!

Д-р Г. Ґ. Скегар, Шікаґо, Ілл.

ЩО ПИШУТЬ ПРО УКРАЇНЦІВ.

Часть II.

В першій части я зацитував вислів великого князя Александра з Росії, що він про Українців пише, як також подав один уступ з „Літерарі Дайджест", що цей журнал про нас думає. Тепер подам дещо з анґлійської літератури. Але заки це зроблю, мушу познакомити українського читача з якістю жерела, з якого черпаю свої матеріяли.

Лондон Університет в Лондоні, Анґлія, видає журнал під назвою **"The Slavonic Review",** в котрім міститься матеріяли на теми історії, економії, фільософії і літератури всіх народів Східньої Европи. Редакторами цього журналу є високо вчені професори Sir Bernard Pares і R. W. Seton-Watson з Лондону, і S. N. Harper, R. J. Kerner, та G. R. Noyes з Університету Шікаґо, в Шікаґо, як помічники.

В числі 28, том X, червень 1931 р. в „Славонік Ревю", сторона 138 до 160, є стаття **"Early Relations Between England and Ukraine",** якої автором є Ілія Борщак. При цих матеріялах є зазначена бібліоґрафія, яка складається з 72 жерел.

В тій статті я обговорю лише особу гетьмана Орлика, а рівночасно згадаю тут і там Мазепу, як також інші особи, які в той час творили українську історію.

—o—

Зачинаємо з 1708 роком, коли Мазепа уложив плян висвободження України зпід російського панування та пішов зі своїм військом на поміч шведському королеви Карлови XII. проти російського царя Петра Великого. В цім часі мала Анґлія свого амбасадора в Москві в особі Charles Lord Whitworth, а на анґлійському троні сиділа тоді королева Анна. Цей амбасадор повідомляє анґлійського секретаря заграничних справ — Бойла, — що російський цар Петро видав демаґоґічний маніфест проти Мазепи такими словами: "The Czar has published a declaration to let the Cozacks see Mr. Mazeppa really designed to bring them under the old yoke of Poland, instead of erecting a free republick as was given out in his first manifest." Дня 31 жовтня 1709 р. амбасадор знову повідомляє Бойла, що російські урядові вісти стверджують смерть Мазепи, однак він (амбасадор) не хоче довіряти цим вістям „бо стратив віру" до царських інформацій. Всеж показалось пізніше, що Мазепа дійсно помер у Бендерах, 2 жовтня 1709 року, а на похороні його був король Карло XII. і анґлійський представник, капітан Jefferye. Зараз по смерти Мазепи вибрано гетьманом Пилипа Орлика.

—σ—

Як Орлик став гетьманом, він проголосив маніфест до европейської публичної опінії, де описав змагання України від часів Хмельницького, та оправдував повстання Мазепи проти царя Петра. Між іншим сказано там таке: "In a solemn treaty of alliance the Sultan has assured us that his object is not to conquer Ukraine and annex it to his empire, but 'de retablir cet etat dans l'ancienne constitution de leur gouvernement pour mettre une barriere entre l'Empire Ottoman et l'etat du Tsar Moscovite". Орлик вислав цей маніфест до анґлійської королеви Анни через капітана Жофр.

Та минуло кілька років, а тимчасом ціла політика східньої Европи радикально змінилася. Шведський король Карло XII. помер, а в Анґлії засів на престолі король Юрій I. Сестра Карла, Ульріка Еліанор, яка перебрала керму держави, вдалася до Юрія I. за поміччю. Анґлійський король вислав їй на поміч (в дипльоматичних справах) славного дипльомата Lord Carteret. Вслід за цим приплила анґлійська фльота на шведські води. Картерета поінформовано про гетьмаеа Орлика як репрезентанта славних Запорожців. Картерет покликав до себе Орлика, і вони обидва довго, довго говорили. По цій розмові Картерет вислав до анґлійського короля такий звіт:

"Among the distinguished persons who have relation to the political position," wrote Carteret, "I had a visit from the Cossack, Hetman Orlik. This Hetman is the heir of the well-known Mazeppa, in whose country his late Majesty the King of Sweden suffered such a reverse. When Hetman Mazeppa died in Bender the Cassacks, who had risen against the Tsar, chose in the place of Mazeppa, Monsieur Orlik, who had shared the lot of the late King in Turkey and with whom he came here. The late King was very fond of M. Orlik, and it seems this sympathy has remained even up to now with the Court here. The Hetman Orlik is a man of learning and balance, and his education suprised me. He is a great enemy of the Tsar and asserts that, if we do not now crush the Tsar's power, all the Christian sovereigns will have long wars with Russia. He handed me a "Pro Memoria" on the way in which to stop the power of the Tsar. This (the Pro Memoria) I here append.

"M. Orlik is at the head of 50,000 Cossacks who at present are living on the territory of the Sultan, but at the first call of their leader they will move on Ukraine. According to the information of Hetman Orlik, the population in Ukraine is only waiting for an opportunity to repeat, this time with success, what did not succeed with the Hetman Mazeppa. M. Orlik showed me also a letter from the Zaporog Cossacks welcoming the intentions of the allies with regard to the Tsar.

"In a long talk with the Hetman Orlik I understood what an important significance this affair can have for the allies. Without him we shall get nothing in Constantinnople, where M. Orlik is very well known and where he has even received a charter of privileges from the Sultan. M. Orlik wishes that His Majesty, in his negotiations with the Polish Court and this one, should keep the Cossack country in view.

"I have not concealed from M. Orlik how agreeable his intentions are to me and that I shall communicate them to His Majesty. I shall see this Hetman again."

В міжчасі Орлик і Лорд Картерет почали дуже дружно жити з собою. Лорд порадив Орликови написати лист до Августа (польського короля), де Орлик підніс справу московського гнету ("sub jugo Moscovitico genentes") над Україною, Донськими Козаками, Криму й Астраханськими Татарами. В цім листі він радить заатакувати російського царя з чотирох боків (Польщі, Швеції, Туреччини і Криму) з тим, що в додатку до цього вибухне ще повстання на Україні й Астрахані.

Цього ще було замало для Орлика; він конечно хотів представити українську справу на всесвітнім форумі — а саме в той час збирався в Брунсвіку інтернаціональний конґрес — а звідти поїхати на Запоріже та до Константинополя. (В тім часі вступив на шведський трон новий король, Фридерік). Фридерік дав Орликови рекомендаційні листи до анґлійського короля Юрія I., до Султана, до Хана і до Запорожців. Лист до анґлійського короля звучав так:

"Having great and deep love for the most glorious and high-born Lord Philip Orlik, who faithfully followed the King of blessed memory and Our kinsman and was with Us in the war against the Muscovites, and now when he has expressed a wish to go home from hence, we have decided to ask Your Majesty and Our Friend, that you should give orders to Your plenipotentiary ministers at the Congress in Brunswick to support the negotiations with M. Orlik on which We have given instructions also to Our own delegates. Having a full guarantee of the protection of the Sultan, Hetman Orlik hopes, with the help of the latter, to throw off the iniquitous yoke of Moscow and to conquer all Ukraine, the ancient country of the Cossack people.

"As this hope touches the common weal and is against the Muscovites and must help towards the destruction of their power, We ask Your Majesty to order Your envoy at the Porte to support the plans of the Hetman Orlik before the Ottoman Porte."

В міжчасі Лорд Картерет повідомив від себе анґлійського короля, в якій справі Орлик їде до Брунсвік, та рівночасно порадив королеви здибатися десь з Орликом та переговорити цілу справу устно. Анґлійський король на це дуже радо згодився та назначив місто Гановер, де вони мали стрінутися. Але химерна доля не довела до цього, бо коли Орлик прибув до Ріґен, зірвалася страшна буря, і ніяк не можна було виїхати з місця. Орлик з жалю дер собі волосся на голові, але це нічого не помогло, бо коли він аж за два місяці приїхав до Гановер (8-го грудня, 1720 р.), то анґлійський король вже відїхав домів. Орлик тоді побачився із заступником анґлійського короля, і про цю візиту в Орликових записках знаходимо такий уступ:

"Without delay I visited Baron Bernsdorff, who received me with the greatest kindness. When he had read the letter from his nephew, Basewicz, envoy of Hanover at the Swedish Court, Monsieur Bernsdorff promised to help me in everything. I showed him also the letter of the Swedish King to the King of England about my affairs and the grant of privileges from the Sultan of Turkey, the treaty of alliance with Crimean Khan. I read to M Bernsdorff the report of my envoy with the Zaporogs. To all this he listened with great attention and kindness and promised by the next day's post to send to England the letter of the King of Sweden. After this we spent the time in a long talk."...

Зараз на другий день Орлик написав особистий лист до анґлійського короля Юрія I. в такім тоні:

"I had great hope that I should succeed in testifying to your Majesty my deep respect in your hereditary principality of Hanover. But, as often a fair hope proves deceptive, so also my hopes as result of the unfavorable course of events were not fulfilled... All the same, by this letter I am correcting my failure and sincerely testify my respect to Your Majesty. Seeing that the God of the world, who subdues proud minds, has inspired the heroic breast of Your Majesty with a just impulse to pacify the Christian world and stop the power of Moscow, which has already extended and expanded beyond all bounds, I do not doubt that Your Majesty, performing the ardent desire of your ally the King of Sweden, will most graciously, as a just and righteous judge, authorize your Ministers on the conclusion of the Treaty of peace to champion my interests before the Polish republic and also that, as just avenger of wrongs, you will support with the Ottoman Porte the question of throwing off the yoke of Moscow from the whole Cossack people." Orlik signed this letter: "Pietatem hanc S. V. R. M. — tis rependent aeternus Rex regnantium, ego vero non desinam esse

Sacrae Vestrae Regiae Majestatis
humillimus et fidalis servus
Philippus Orlik, Dux."

Перечитайте кілька разів цей лист а побачите, що Орлик був дійсно людиною дуже високої культури. Мазепа міг гордитися, що мав такого секретаря.

Та поминувши те все, наша щербата доля вищербилася тепер ще більше. Уложених пля-

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

CALVIN COOLIDGE.

Calvin Coolige, the thirtieth President of the United States, died yesterday.

He was possibly the most admired and respected man in present day public life.

He won that admiration and respect by his shrewdness, his New England taciturnity, his "I do not choose to run" for renomination in 1928 and the fact that he was President during some of the happiest, the most prosperous years the nation even saw.

Some people said, months before Mr. Coolidge's death, that the present depression must be blamed largely on our prosperity President. The gist of this charge was that Mr. Coolidge saw the depression coming on the heels of the boom, and that he could have warned the nation but chose not to do so.

We don't take much stock in that accusation.

Suppose he had warned us all to buy less of Anaconda a Radio. How many of us would have heeded such a warning? And how many of us would have said, "oh, yeak?" and gone on buying?

The truth is, we think, that the world and all of us in the world were to blame for the depression. As we have done after others wars, we went on a big spending and speculating drunk after the World War. Spent all and saved nothing.

Mr. Coolidge takes his place in our history among the few Presidents who have refused to serve too long. Washington refused a third term; Jackson and Theodore Roosevelt also stepped out.

Many influential Republicans were working to bring another Coolidge candidacy in 1936. But Almighty God spared them the trouble of so doing.

But all that is past now. The nation, with Mr. Coolidge at its helm, enjoyed one of its greatest eras of prosperity; now mourns his passing and extends its sympathy ti his widow, Mrs. Grace Goodhue Coolidge.

Requiescat in pace.

Rosalie N. Hatala,
Keansburg, N. J.

Jan. 5, 1933.

—o—

МОЯ ВІДПОВІДЬ ЧЛЕНОВИ 179 ВІДДІЛУ У. Н. СОЮЗА.

Хочу відповісти на допис, який появився в ч. 302 „Свободи". Автор статті сховався за число нашого відділу 179. У. Н. Союза.

Читачі „Свободи" і мої старі приятелі думали, що я вже давно в темнім гробі, або десь так пропав, що й сліду по мені не стало. Та ось член 179 відділу У. Н. Союза дав про мене знати в своїм дописі тим, що йому не сподобалася промова, яку я виголосив на Листопадовім Святі, „бо напав на інших людей за якісь особисті розрахунки і тим я поповнив великий блуд для промовця".

Дописувач видно або не розумів, що я говорив, або може чогось іншого забагато мав у своїм умі. Я говорив цілком загально й ніяких осіб не згадував, тим більше, що я ніяких особистих порахунків з ніким не маю. Я говорив про значіння свята, за могилу, за терновий вінець українського незнаного жовніра, та порівняв його з могилою незнаного жовніра Злучених Держав, на котрого могилі европейські дипльомати складають вінці й тим віддають честь нації.

Ось і тут, власне, я говорив, що чиясь у тім мусить бути вина, коли на таке велике свято прибула така маленька горстка людей. А деж вони? Де Українці з Великої та з Закарпатської України? Чому вони не прибули? Їх у Сейнт Луіс є досить. Ідіть, подивіться до Москалів, Мадярів, а навіть до Поляків, то їх знайдете скрізь. Але памятний день України у них ніщо.

Правда, я також говорив, що ріжні наші горячі промовці нас тішать, або дурять, бо говорять нам, що нас 40 міліонів, а один недавно сказав, що нас 48 міліонів. За кожним реченням вішають синьо-жовтий прапор на золотоверхім Києві, то знов на баштах Львова. А простори українських земель міряють від Сяну по Каспійське море, від Карпатських гір аж під мури Москви. Такі промовці дописувачеви з 179 відділу мабуть „подобаються".

Але ось я „посмів" спитатись, де ті свідомі великі маси народу, з тих безмежних просторів України. Що за причина, що вони з нами не є? Їх у нашій орґанізації нема, ані до наших церков вони не йдуть. А вониж десь жиють. Це також не сподобалось дописувачеви з 179 відділу, що я говорив, що нас актуальних Українців є лише 3—4 міліони, простір цієї України сягає від Сяну по Збруч, та від гір Карпатських по місточко Сокаль, і назвав цей простір українським піємонтом. Але в додатку я сказав, що хтось мусить відпокутувати і за це, що наші місцеві ряди замісць побільшатися рідшають. До цеї останньої точки признався і сам дописувач із 179 відділу, який чомусь не подав під дописом свого імени.

М. Петровський.

(Даємо голос гр. Петровському не тільки тому, щоби він мав нагоду оборонити себе перед закидами, які він уважає за неслушні, але й тому, щоби в цей спосіб показати кращу дорогу для дописувачів, як писати дописи. Член відділу 179, що писав перший допис, видавав у своїй статті самі осуди: мовляв, промовець не списався добре, нападав на інших людей, починав розраховуватися з іншими, зробив зле враження на думаючих читачів. Член 179 відділу був би зробив багато краще, якби замісць видавати свої осуди про промову п. Петровського подав був її головні точки, ось хочби приблизно так, як пише тепер п. Петровський, а зробивши це, лишив уже самим читачам волю судити, чи це є добрий попис, чи це є напад, чи це відповідає такому святу, як Листопадове Свято. Те саме відноситься не тільки до осуджуючої критики, але й до похвальної критики. Часто в нас пишеться про бесідника, що він говорив чудово або красноречиво, але дописувач не подає ні одної чудової думки чи красноречивої фрази. Часто пишеться, що музик грав гарно, але не пишеться, в чому полягала краса його грання. Про співаків пишеться, що співали, як соловії, але не пишеться, в чому саме вони нагадували соловіїв. Всякі публичні виступи мають мати критику, себто похвалу доброго в них і догану для злого, але й похвала й догана повинні бути сказані не голословно, а конкретно. — Ред.).

—o—

ТАКИ ПОСИЛАЙМО РІЧИ ДО КРАЮ.

Дня 9. січня появився голос гром. Галича про те, як то здерли з його рідні в Польщі 97 злотих за переслані ним різдвяні подарунки для родини. Нема сумніву, що описане є правдою. Та я боюся, що та правда може здержати наших людей від посилок до рідні в краю. А в краю велика нужда і нашим рідним треба помагати.

Я від 7 років посилаю завжди білля й убрання до краю. Посилаю трохи зношені річи, але між ними і нові. Сам працюю на почті й випитав добре почтового урядника, як висилати.

Отож не треба асекурувати річей. На почті треба взяти "Customs Declaration", де на одній стороні є адреса, а на другій треба написати:

Old Clothes. No Value. Gift Package.

Коли так вишлеться річи, то вони зайдуть без перешкод. Як хто не може такої картки дістати, хай напише до мене, а я сам возьму від почмайстра і йому вишлю.

Теодор Захаревич,
U. S. P. O. Bldg., Derby, Conn.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ШІКАҐО, ІЛЛ.

На допомогу Світовій Виставі.

В Шікаґо на Савт Сайд відбулося ще 27. листопада велике віче в справі Світової Вистави в Шікаґо. Говорили багато бесідників, як д-р Сімнович, Белеґай, Ковалик, Дякун, о. Кузьмак, а всі погоджувалися щодо того, що нам, Українцям, треба взяти у виставі обовязкову участь і зложити фонди, потрібні на влаштування вистави.

Вибрано до цього комітет, який складається з 14 громадян. Предсідателем є гром. І. Погребний, заступником Зварич, секретарями Брилинська Олена і Щербатий, касієром Жовнірчак, а контрольорами Гірняк і Лашин. До комітету ввійшли: Пирович, Ґежовська, Погребна, Кобилецька, Саґан, Матичак і Яремцьо.

Манія великости.

Лікар: Чи у вас дома, пані, траплялися коли випадки умового замрячення?

Пані: Так, мій чоловік пробував нераз відгравати ролю господаря дому.

нів не мож було перевести в життя — все щось було на дорозі. Два роки Орлик мусів ховатися в Австрії і в Польщі від царських аґентів. Аж одного разу заїхав він до Хотина і тут турецький паша (підкуплений російським царем) заарештував Орлика. Хто знає, що було би сталося з Орликом, якби не це, що про арешт довідався анґлійський амбасадор в Константинополі, та сейчас поїхав до Великого Везира (Grand Vizier), котрий дав наказ негайно Орлика увільнити. Орлик зараз виїхав до Сальонік, де осівся, та звідси вів дальше повстанську акцію на користь України. Будучи тут, Орлик дружно жив з анґлійським консулем, та залюбки читав Шекспірові твори. В тім часі помер анґлійський король Юрій І., а з ним умерла надія на поміч відбудові Української Держави. Тому Орлик, довідавшись про смерть короля, написав по анґлійськи таке речення:

"The protector of the Cossack nation is dead."

—o—

В міжчасі в анґлійській дипльоматії знову зайшла зміна. Лорда Картерета покликано до Анґлії, і він став міністром заграничних справ, а до Константинополя вислано амбасадора в особі Станіяна (Stanian). Дня 13 жовтня 1723 р. написав амбасадор Станіян до Картерета такий лист:

"My Lord, About a year ago arrived at Salonica one Baron d'Orlik, who it seems after General Mazeppa's death commanded the body of Cossacks... Some months after his arrival I received a letter from him praying me to forward a Pacquet to Vienna and to give him my assistance in obtaining leave for him to come hither to make some Proposals to the Porte without specifying of what kind they were... Having heard a good character of him, and being informed that the Czar's Resident here had demanded to have him delivered up to his Master as a Rebel, I thought the Czar's proceeding with the King authorized me to give him what assistance I could, and particularly to endeavor to get leave for him to come hither in hopes he might be of use to us at this juncture. Accordingly the Porte has absolutely refused to give him up, and not only granted him its Protection, but also setled upon him a daily pension for his subsistence... I thought it proper to give your Lordship some account of this man, because he pretends to have the Honour of being personally known to His Majesty, who may perhaps have some orders to give me about him."

Лорд Картерет дав інструкції амбасадорови Станіянови відносно Орлика, а їх взаїмні та приятельські відносини продовжалися цілий час побуту Орлика в Туреччині. Рівночасно Анґлія і Франція вели супроти Росії одну політику, і тому французький амбасадор Vicomte d'Andreselle написав до Орлика 27 жовтня, 1727 р. такий лист: "La Cour de France et celle d'Angleterre sont serieusement entrees dans les representations sur l'etat de vos affaires... Tous les allies du Hanovre comprennent parfaitement les grands avantages que votre illustre personne peut apporter a la cause qui leur est commune."

В дійсности на конґресі в Ciccон в 1728 році анґлійський делеґат Лорд Стенговп (Stanhope) піддержував українську політику так, як Орлик зазначив у своїм Меморіялі. З цих нарад нічого корисного не прийшло для Українців, але як у 1734 р. Орлик покинув Туреччину, щоби дістатися на Запороже, анґлійський уряд дав розпорядження свому амбасадорови Рондо (Rondeau), щоби пильно слідив за українським рухом, та за самим Орликом, і здав справоздання з цього. Такий звіт від амбасадора до Лорда Гарінґтона (Harrington) про Запорожців прийшов до Лондону 27 квітня 1736 р. По тім ще довго інтересувалась Анґлія українською справою, але не було нагоди до того, де би Анґлія виявила свої карти та отверто стала зі збройною силою по стороні України.

НАГЛИЙ СУД.

(2)

Зізнання підс. Біласа.

Після 20-мін. перерви на салю впроваджують підс. **Біласа.** Предсідник розкладає перед собою світлини на ситуаційні пляни городецького нападу.

Предс.: Як називаєтеся?

Підс. Василь Білас, ур. 17. вер. 1911 р. в Трускавці, Українець, скінчив 7 кляс нар. школи, був субєктом в склепі. Останніми часами сидів без посади при родичах. Був караний 3-міс. арештом за пласт судом в Дрогобичі.

Предс.: Чи признаєтеся до вини?

Білас: Признаюся. Дня 27. лист. в год. 2-ій, в домівці „Сіл. Господаря" в Трускавці приступив до мене Ярослав Білас і сказав, щоби я удався до Дрогобича разом з Данилишином на міст. Данилишин, як я його стрінув, вже про це знав.

На 5-ту год. зайшли ми до Дрогобича. На мості не було ще нікого. За 2 хвилини приступив до нас один чоловік. **В слідстві я зізнав, що ним був Зенон Коссак. Тут відкликую свої зізнання і стверджую, що тим чоловіком не був Зенон Коссак.** Цей чоловік заявив, що є приказ Орґанізації, щоби ми (Біл. і Дан.) виїхали до Львова, та дав нам точні інструкції, де ми маємо їхати та де дістати дальші прикази (на політехніці). Він дав нам також гроші на дорогу (2 дол.)

Ми пішли домів і положилися спати. В 4-тій год. рано на другий день ми пішли до Дрогобича на двірець. Ми всіли до поїзду і відїхали до Львова, куди приїхали по 10-тій год. пер. пол. Всіли до трам. ч. 1. і висіли біля політехніки. Якраз були тоді студ. демонстрації. Ми станули під умовленим годинником, де прийшов до нас невідомий студент, спитав нас про клич і після того запровадив нас в місто. Там нас перебрав Березинський. Ми всіли до трамваю мабуть 8-ки враз з Березинським, який нас запровадив до себе до помешкання. В помешканню був уже підс. **Жураковський** і ще один. Березинський приніс з собою хліба і мішанини і всі ми їли.

В міжчасі прийшов до нас той студент, який нас стрінув біля годинника на техніці. Він приніс плян городецької почти і на пляні нам показав, що і як маємо робити. Мене і Данилишина і ще третього призначив до каси. Жураковський мав стояти на коридорі. Плян передав Березинському та повідомив, що напад буде 29-го лист. і враз з Березинським вийшов. В кімнаті остався я, Данилишин і третій.

За півтори години вернувся студент з техніки і привів ще двох нових. Один з них був приділений нам до каси, а другого представив як команданта.

В 5-тій год. прийшов знов Березинський і повідомив нас, що нині (28. лист.) виїзджаємо до Городка. Коло год. 6. вийшли ми (по двох) на гол. двірець. Нас виїхало 5-ох. Березинський остався. Поїхали ми до Глинної Наварії і там висіли по другій стороні стації. Йшли ми полями і лісами до год. 10-ої вечером. На розі ліса ми остановилися, бо, як нас повідомив провідник, тут має хтось прийти. В 11-тій год. хтось легко засвистав, наш провідник йому відповів. Оба вони зійшлися. Дальше попровадив нас цей новий і нічю запровадив нас до стодоли, де ми спали. Велів заховуватися тихо, щоби не почув господар.

Рано ми поснідали (в наплечнику принесли припаси) і лежали в стод. до пів 4-ої. Тоді нам веліли йти на поле. Там нас 5 стрінули другу ґрупу з 6 людей. Там був Березинський, Жураковський і Старик. Березинський роздав нам револьвери (Орґеши, Штаєри і Фромери).

Предс. Отже було вас усіх 11?

Підс. Так.

Березинський повідомив нас, що того дня (29-го) нападу не буде. Він сам виїхав до Львова, а ми пішли знов до тої самої стодоли.

В тій стодолі лежали ми до попол. 30-го лист. В год. 3-тій попол. нам приказано знов іти на поле. Там Березинський роздав нам яблока, цитрини і маски та повідомив нас, що зараз буде напад на почту. Маски мали тільки 6 або 7 учасників. Я маски не мав. Нас розділено на дві ґрупи. Одною ґрупою пороводив Березинський, другою інший командант. Ми йшли один за другим. До почти увійшли разом. Командант моєї ґрупи отворив перші двері до почти. Другі були замкнені. Тоді він вистрілив кілька разів.

Предс. А які вам дали інструкції?

Білас. Нам сказали, щоби кричати „ренце до ґури". Стріляти хіба з конечности, і то ранити або вбивати.

(Далі буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Приготування до протесту.

Екзекутива протестаційного віча, яке відбудеться в Ню Йорку в неділю, дня 29 січня ц. р. в Купер Юніон салі проти польських насильств, зокрема в ціли напятнування повішення двох молодих Українців, Біласа і Данилишина, разом з Комітетом ОДВУ, що занимається технічним переведенням віча, відбула нараду дня 4 січня і точно обговорила та уплянувала це віче.

Зоopiм членів Екзекутиви та технічного Комітету складено слідуючий формальний уряд: **Дмитро Галичин**, голова; **Михайло Пізнак**, містоголова; панна **Марія А. Боднар**, секр. в англійській мові; **Евген Скоцко**, секр. в укр. мові; пані **С. Абрагамовська** і **М. Бойчук**, касієри. Контрольна комісія: **Микола Новак**, **Дмитро Чорнюк**, **Василь Дроботій**.

Рішено, що на вічу має відспівати кілька пісень український народний хор і поручено поробити заходи коло позискання в тій цілі котрогось із українських хорів в Ню Йорку.

Головним завданням комітету буде позискати участь чужинців, цебто Литовців, Білорусинів і Жидів та бесідників, якими будуть визначні діячі. Також від Американців промовлятиме хтось із поважних та авторитетних осіб.

Від Українців виголосить головну промову д-р Лука Мишуга по українськи, а адвокат Михайло Пізнак по англійськи.

На кілька днів перед вічем по цілім Ню Йорку буде розкинених около 13,000 тисяч летючок в англійській, а частина і в англійській і в українській мові, для умотовання українського протесту та напятнування польського варварства. Перед вічем буде виданий спеціяльний комунікат для американської преси. Комунікат цей буде також доручений визначним та впливовим Американцям і представникам інших держав.

На покриття перших коштів уладження віча товариства зложили досі понад $60. Всі товариства, які мають призначені гроші на цю ціль, а ще досі їх не зложили, проситься це зробити негайно. Гроші принимається вечером в бюрі Українського Народного Дому в Ню Йорку.

На цьому місці справляється також похибку, яка зайшла в попередньому звідомленню про перші наради, в якому пропущено слідуючі дві організації, що були заступлені на зборах та ввійшли до комітету віча: Тов. ім. Маркіяна Шашкевича — Куцик, Самопоміч Долинщини — М. Бойчук.

Помилка ця наступила з приводу друкарського недобачення.

Дальше зголосилися до Комітету Віча слідуючі організації: Укр. гр.-кат. парохія в Ню Йорку — В. Павлюк, Бр. св. Михайла, від. 1 „Провидіння" в Ню Йорку — С. Гиса, Молода Україна при укр. гр.-кат. церкви в Ню Йорку — П. Гиса, Тов. Апостоли Молитви в Ню Йорку — пані Лозинська, Запорожська Січ — С. Кучма, Українсько - американські Ветерани, пост ч. 1 в Ню Йорку і пост ч. 2 в Филаделфії, Па.

Від Ветеранів пост ч. 2 з Филаделфії прибуде заступник капітан Дармограй. Комітет віча складається тепер з представників около 50 товариств з Ню Йорку і з близької та далекої околиці. Це значить, що все громадянство, без винятку й без огляду на ріжниці політичних та суспільних переконань, бажає в цю важну хвилю висловити спільний протест проти гнобля́чого ворога. Це знову доказ, що в важних хвилях ми таки можемо здобутися на одну думку та спільну працю коло одного почину! Цей факт буде остаточно підтверджений масами нашого громадянства, коли ці в день віча заллють по береги велику салю Купер Юніон в Ню Йорку.

Комітет.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 367, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 15 січня, в годині 1.30 пополудни, в гали парохіяльній, де звичайно. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючих членів проситься прийти на мітінг і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Уряд вибраний на 1933 рік: Н. Сорохтей, предс., 61 Насав Ст.; Н. Мазурчак, заст.; Д. Сподарик, секр., 149 Велмар Пк.; Василь Кущій, заст.; Сидор Андріїв, кас.; Н. Лиско, заст.; Василь Андріїв, П. Псюк і М. Петрів, контр. комісія; Г. Лисяк, Д. Лукаш і І. Рудий, надз. хорих; К. Воробець і Т. Мацик, прапорщики; М. Микитин і К. Сорохтей, делегати до роб. дому; К. Самбурський, дверник. — Н. Сорохтей, предс.; С. Андріїв, кас.; Д. Сподарик, фін. секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Василія Вел., від. 229, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 15 січня, при 626 Лакавана і річ 7 ул. Проситься всіх членів прийти, бо буде вибір уряду і багато інших справ. Також проситься всіх вирівнати свої вкладки, бо довгуючі будуть суспендовані. — І. Тарас, предс.; М. Кацюпка, кас.; П. Дочич, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Бр. св. Кирила і Методія, від. 86, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 15-го січня, зараз по Сл. Божій. Проситься членів явитись на час і вислухати річне справоздання урядників і контр. комісії з усіх приходів і розходів. Не явившийся член без важної причини буде караний після бр. ухвали. Буде вибір уряду на 1933 рік. — Гр. Костик, предс.; Т. Мороз, кас.; П. Саламаха, фін. секр.

САВТ ДІРФІЛД, МАСС. Тов. Галицька Січ, від. 207, повідомляє всіх своїх членкиць і членів, щоби прибули на мітінг в неділю, 15 січня, зараз по Сл. Божій. Кожда членкиця і член мають бути присутні на тім мітінгу, бо це буде річний мітінг. Буде справоздання уряду і вибір уряду або затвердження старого. Довгуючих проситься вирівнати свої залеглости. Хто не буде на тім мітінгу, щоб опісля не жалував. — Пасічник, предс.; Сельський, кас.; Олійник, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. Мих. Грушевського, від. 219, повідомляє усіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 14 січня, в годині 8-мій ввечір, в Укр. Прав. Галі, 179 Корт ул. Обовязком є кождого члена бути на мітінгу, бо є важні справи до полагодження. Місячні вкладки мають бути заплачені на мітінгу. Хто з членів не заплатить на мітінгу, наразить себе на неприємність. — М. Боднар, предс.; П. Псуй, кас.; А. Мудровський, фін. секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Тов. Зап. Січ, від. 155, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15 січня, в годині 4-тій пополудни, в гали де звичайно. Обовязком є кождого члена прибути на ці збори, бо буде справоздання уряду і контр. комісії з цілорічного діловодства. Хто хоче переписатися до нового роду обезпечення, може зголоситися на мітінгу, бо реформа вже перейшла, тож тепер чи пізніше кождий буде мусів свою грамоту виміняти. — Пилип Щуцький, предс.; Василь Дригинич, кас.; Андрій Яричевський, секр., 721 Чарас Ст.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє, що місячний і заразом річний мітінг відбудеться в суботу, 14 січня, точно в годині 7-ій ввечір, в галі під ч. 72 Моріс ул. Проситься членів прийти на означений час, вислухати справоздання за 1932 рік і вибрати уряд на 1933 рік. Не явившіся члени будуть карані після ухвали, а урядник 2 дол. — Микола Демкович, предс.; Василь Глива, кас.; Семен Кусень, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Зоря, від. 69, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 14 січня, в годині 7-мій ввечір, в У. Н. Домі, 217-19 Іст 6 вул. Проситься всіх членів прийти на цей мітінг, бо будуть важні справи до полагодження, а головно ті члени, котрі хочуть змінити свої старі грамоти на нові, повинні прийти особисто і принести свої старі грамоти. Також пригадується довгуючим вирівнати свій довг. — Е. Парницький, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. „Любов", від. 45, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 15 січня, та що є важні справи до полагодження. Рівнож повідомляємо, що так як ми дотягнули до „реформи", може і з тяжкою бідою, так знов тепер най кождий знає, що кредит вже скінчився і хто зараз не заявить, що він думає зробити і на мітінгу не полагодить своїх справ, негайно буде суспендований. Це відноситься до тих, що довгують. Це велика кривда для тих, що регулярно платять і держать ціле Товариство перед упадком. Реформа вже ввійшла в життя, значить кождий свою грамоту може виміняти на нову і затягнути собі позичку, коли позички конче потрібно. — Микола Ю. Сеник.

БРУКЛИН, Н. Й. Укр. оТв. Дністер, від. 310, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 14 січня, в годині 6.30 ввечір, в гали словенській, 724 Ліноард ул. Проситься всіх членів прийти на час, бо є важні справи до полагодження. Буде справоздання контр. комісії. Уряд на 1933 рік вибрано слідуючий: Михайло Федас, пр.; Олекса Рибак, заст.; Іван Сколоздра, кас.; Іван Довгун, заст.; Дмитро Багрій, секр.; Іван Сторожик, заст.; Василь Шимко, тростіс; Василь Тижник і Василь Сенишин, контрольори; Григорій Капелюх і Петро Бубельник, надз. хорих; Микола Братівник, господар галі. Мітінги будуть відбуватись так, як дотепер, в другу суботу по першім. — Дм. Багрій, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Бр. Пресв. Тройці, від. 203, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться не в суботу, а в неділю, 15 січня, в годині 5-тій ввечір, в галі церковній. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів прибути, бо є важні справи до полагодження. — Д. Сенюта, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15 січня, в годині 12.30 в полудне, під ч. 717 Н. Френклин ул. Пригадується довгуючим, що коли по можности не будуть вирівнувати своїх довгів, можуть наразитися на суспендацію. — І. Чопик, предс.; В. Василюк, кас.; С. Й. Крутий, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Запомогове Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в суботу, 14-го січня, точно в годині 8-ій ввечір, в Нар. Домі, 217-219 Іст 6-та вул. Кождий член обовязково має явитись на цих зборах, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих проситься вирівнати свою належитість. Приводіть нових кандидатів на членів до У. Н. Союза і Тов. Дністер. Не забувайте за дітей, а вписуйте до У. Н. Союза. При цій нагоді повідомляється, що уряд оТв. Дністер на 1933 рік зістав вибраний, як слідує: Е. Гузар, голова; Н. Юськевич, заст.; Й. Чемеринський, кас.; В. Савіцький, заст.; М. Боднар, фін. секр.; І. Вайнер, рек. секр.; М. Гуцалюк, А. Свитак і Н. Шуст, контр. комісія; В. Фурик, П. Панчишин і Н. Левкович, тростіси; Т. Гулька, П. Коваль, Й. Басараб, В. Сокирка, М. Ратушний, П. Свистун і пані А. Чайка та М. Шевчук, контр. хорих; М. Олексів, бібліотекар; І. Галичин, заст.; В. Бучинський, хорунжий; Д. Сеньків, заст. На цих зборах буде вибір делегата на Конвенцію. Не явившийся член без оправдання буде відвічальний після статута. — Е. Гузар, голова; І. Вайнер, рек. ксер.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Буковина", від. 14, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні вибори відбудуться в суботу, 14 січня, початок в годині 8-ій ввечір, в Роб. Домі, 66-68 Іст 4-та ул. Проситься всіх членів бути на цих виборах нового уряду на 1933 рік. Також хто з членів має нових членів до У. Н. Союза і до Тов. уБковина, проситься привести з собою, бо тепер принимається членів без вступного. — М. Т. Паламарук, фін. секр.

НЮ КЕСЕЛ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, від. 74, повідомляє всіх членів, а особливо довгуючих, що мітінг відбудеться в неділю, 15 січня. Проситься всіх членів прийти на цей мітінг. — Іван Дацько, предс.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписаний член У. Н. Союза, складаю щиру подяку головному урядови У. Н. Союза за уділення мені допомоги в сумі $50 з фонду допомогового, котрі стали мені великою поміччю в моїм нещастю.

Іван Борис.

—o—

Я, нижче підписана, складаю сердечну подяку головному урядови У. Н. Союза за уділення мені допомоги в сумі $25 з фонду допомогового. Також складаю сердечну подяку урядникам відділу 295 У. Н. Союза, котрі не жалували труду й часто відвідували мене в шпитали і вдома в часі моєї недуги.

Анастасія Славич,
Акрон, Огайо.

—o—

Я, нижче підписана членкиця з від. 218 У. Н. Союза в Кемпбел, Огайо, щиро дякую Батькови Союзови за уділення мені $25 з фонду запомогового, котрі мені стали у великій помочі і моїй родині. Бажаю, щоби наша славна організація і надалі так процвитала.

Марія Корецька.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН МОЖНОВЛАДЕЦЬ ДЖУНГЛІВ.

(45)

Тарзан лишив своїх приятелів, слона Тантора й малпочкуМану, й подався далі сам, бо вже був недалеко широких просторів пустині. Одного дня Тарзан занюхав людей у джунглях і подався по деревах на їх запах. Він скоро добачив довкола великого дерева малий табор Нігрів. Придивившись, Тарзан пізнав у них людей, що були з Блейком. Він швидко й нечутно перебіг по деревах до них і несподівано для чорних стрибнув на землю серед них.

Чорні перелякалися від несподіванки й частина їх кинулася тікати, але частина лишилася на місці. Нарешті дехто з них пізнав Тарзана й почав кричати: „О, це великий володар! Це Тарзан з малп!" Тарзан пізнав старшого між ними й почав розпитувати про Блейка. Ватажок розповів, що Блейк десь зник. Він після страшної бурі не вернувся з джунглів. Шукаючи його, Нігри надибали табор Арабів у самих джунглях. Та Араби не побачили їх.

Тарзан похвалив чорних за те, що вони хотіли знайти Блейка, й велів їм іти до свого селища та зберегти там усі річи, які належали Блейкови, бо він прийде за ними. Крім того Тарзан післав до своєї фарми наказ, щоб сотка добре узброєних і найвідважніших Вазирів вирушила негайно в джунглі та пішла слідами Арабів. Тарзан дав точні вказівки, де ті сліди можна надибати. Потім він, побажавши ще раз чорним скорого повороту до дому, сам зник на деревах.

В замку загубленого лицарства Блейк почав учитися звичаїв та поведення лицарів. Його нелицарськість відразу кидалася всім у вічі й лише те, що по його стороні був такий знаний лицар, як сер Ричард, Блейкови пощастило лишитися серед лицарів. Сер Ричард старався скорше навчити Блейка всіх лицарських поведінок. Наука йшла поспішно й Блейк опанував всі якости дійсного лицаря. Особливо він старався, бо вправами приглядалася гарна княжна Ґвінальда.